

**POPIS
KULTURNO-POVIJESNIH DOBARA ZA KOJA SE
PRODUŽAVA REŽIM ZAŠTITE IZ ČLANKA V. STAVAK
3. ANEKSA 8. OPĆEG OKVIRNOG SPORAZUMA ZA
MIR U BOSNI I HERCEGOVINI**

1. Nekropola sa stećcima u selu Donji Lukomir, općina Konjic;
2. Stambena kuća na savskom mostu u Brčkom;
3. Čatića ćuprija na Radbolji u Ilićima, Grad Mostar.

Predsjedatelj Povjerenstva
Radoje Vidović, v. r.

**DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO
BOSNE I HERCEGOVINE**

755

Temeljem članka 16. i 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj: 32/02, 102/09 i 72/17) i članka 14. stavak (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 39/09 i 25/18), generalni ravnatelj Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

**PRAVILNIK
O ODOBRAVANJU LETOVA**

DIO PRVI - OPĆE ODREDBE

Članak 1.
(Predmet)

Ovim pravilnikom utvrđuju se uvjeti i način izdavanja odobrenja za letenje domaćim i stranim civilnim zrakoplovima u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine.

Članak 2.
(Primjena)

Odredbe ovog pravilnika primjenjuju se na domaće i strane civilne zrakoplove koji polijeću i slijeću na međunarodne aerodrome u Bosni i Hercegovini i na zrakoplove koji preljeću Bosnu i Hercegovinu.

Članak 3.
(Pojmovi)

Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) **aerodromski slot**: vremenski okvir rezerviran za let u dolasku/odlasku sa nekog aerodroma;
- b) **državni zrakoplovi**: zrakoplovi upisani u registar neke zemlje koji se, sukladno međunarodnim ugovorima, upotrebljavaju u vojne, carinske i policijske svrhe i zrakoplovi koji se upotrebljavaju isključivo za prijevoz lica koja uživaju poseban status;
- c) **generalna avijacija** - GA (*general aviation*): zrakoplovi koji se ne koriste za komercijalni transport ili za radove iz zraka;
- d) **manifestacija**: aktivnost operatora u cilju promocije zrakoplovne djelatnosti, zrakoplova, odnosno zrakoplovnog proizvoda;
- e) **odobrenje za letenje**: odobrenje nadležne zrakoplovne vlasti operatoru zrakoplova da izvršava letove u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine, uključujući i polijetanja/slijetanja na aerodrome u BiH;
- f) **operator zrakoplova**: fizičko ili pravno lice koje je vlasnik ili korisnik zrakoplova;
- g) **opasna materija**: stvari ili supstance koje mogu predstavljati rizik po zdravlje, sigurnost imovine ili životne sredine i navedene su u tehničkim napucima kao opasne materije ili su klasificirane sukladno tim napucima;

- h) **radovi iz zraka**: operacija u kojoj se zrakoplov koristi za specijalne usluge u poljoprivredi, građevinarstvu, za potrebe snimanja/fotografiranja, u cilju osmatranja i praćenja, traganja i spašavanja, marketinga, itd.

**DIO DRUGI - ODOBRAVANJE LETOVA I
AERODROMSKIH SLOTOVA**

Članak 4.

(Letenje državnih i civilnih zrakoplova)

Letenje državnih zrakoplova u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine odobrava Ministarstvo vanjskih poslova, a letenje civilnih zrakoplova odobrava Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BHDCA).

Članak 5.

(Polijetanje i slijetanje zrakoplova u međunarodnom prometu)

- (1) Zrakoplovi koji ulaze, odnosno napuštaju zračni prostor Bosne i Hercegovine, svoje prvo slijetanje, odnosno posljednje polijetanje, moraju izvesti na nekom od međunarodnih aerodroma na kojima je organizirana služba za prelazak državne granice.
- (2) Izuzetno od odredbi iz stavka (1) ovog članka prvo slijetanje, odnosno polijetanje za zrakoplove koji učestvuju u međunarodnom zračnom prometu, može se izvršiti i na drugim aerodromima ili letilištima ukoliko operator aerodroma osigura službe neophodne za prelazak državne granice.

Članak 6.

(Obavezno osiguranje zrakoplova)

Svaki operator zrakoplova, da bi letio u zračnom prostoru BiH, obavezan je posjedovati osiguranje od odgovornosti za štetu načinjenu putnicima, prtljagu, teretu i trećim licima sukladno Zakonu o obligacionim odnosima u civilnom zrakoplovstvu ("Službeni glasnik BiH", broj 51/15) kojim je transponirana Uredba Europske unije br. 785/2004.

Članak 7.

(Letovi za koje nisu potrebna odobrenja BHDCA)

- (1) Letovi za koje nisu potrebna odobrenja BHDCA:
  - a) letovi stranih državnih zrakoplova (diplomatski letovi) - zahtjevi za izdavanje odobrenja podnose se Ministarstvu vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, diplomatskim putem;
  - b) letovi državnih zrakoplova Bosne i Hercegovine;
  - c) zrakoplovi EUFOR-a i NATO-a, kao i zrakoplovi koji ne pripadaju NATO-u a služe za podršku operacijama Europske unije, imaju pravo na slobodan prolaz bez ograničenja i na nesmetanu slobodu letenja zračnim prostorom Bosne i Hercegovine, a na temelju odredbi "Aneksa protokola o prijenosu nadležnosti nad zračnim prostorom Bosne i Hercegovine", potpisanog 2007. godine u Parizu;
  - d) medicinski letovi - letovi kod kojih je potrebno poduzeti trenutne akcije u slučaju opasnosti i medicinske evakuacije (MEDEVAC), kao i transport teških bolesnika u i iz BiH;
  - e) letovi za potrebe traganja i spašavanja (SAR);
  - f) tehnički letovi;
  - g) slijetanje u slučaju nužde;
  - h) letovi domaćih i stranih civilnih zrakoplova za sopstvene potrebe;
  - i) letovi generalne avijacije;
  - j) letovi domaćih i stranih civilnih zrakoplova kada se u planu leta deklarira kao nekomercijalni (prijevoz za vlastite potrebe, privatni) let;
  - k) letovi domaćih i stranih civilnih zrakoplova kada se u planu letenja deklarira kao humanitarni let;

- l) komercijalni letovi domaćih i stranih civilnih zrakoplova u neredovnom prometu, čiji broj iskoristivih sjedišta ne prelazi 10;
- m) letovi za obuku u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine sa slijetanjem, odnosno polijetanjem sa međunarodnih aerodroma u Bosni i Hercegovini;
- n) preleti, izuzev za prelete koji prevoze opasne materije ili naoružanje i municiju preko teritorije Bosne i Hercegovine.

Članak 8.

(Zahtjev za aerodromski slot)

- (1) Zahtjev za aerodromski slot, bez prethodno pribavljenog odobrenja BHDCA, neće biti razmatran.
- (2) Zahtjev za odobrenje aerodromskog slota upućuje se operativnim centrima aerodroma, uz priloženo odobrenje BHDCA.

Članak 9.

(Dodjeljivanje slotova i izmjene)

- (1) Operativni centri aerodroma u Bosni i Hercegovini su odgovorni za izdavanje slotova.
- (2) Dodjela aerodromskih slotova vršit će se sukladno transparentnim, nepristrasnim i nediskriminirajućim pravilima.
- (3) Pridržavanje aerodromskog slota je obavezno za sve operatore zrakoplova.
- (4) Promjene koje se odnose na vrijeme izvršenja leta, destinacije, kategoriju leta ili poništenje odobrenja od strane BHDCA, moraju se dostaviti operativnom centru aerodroma odgovornom za izdavanje slotova.
- (5) Poništeni ili propušteni letovi nisu predmet automatske revizije. Ukoliko je odobrenje za let isteklo, operator zrakoplova je dužan podnijeti novi zahtjev za odobrenje, kao i novi zahtjev za odobrenje aerodromskog slota.

Članak 10.

(Radno vrijeme BHDCA)

Radno vrijeme BHDCA je od 09:00 do 17:00 (lokalno vrijeme) svakim radnim danom, osim u dane praznika. Kao dani praznika računaju se dani praznika utvrđeni entitetskim zakonima.

DIO TREĆI - LETOVI ZA KOJE JE POTREBNO ODOBRENJE BHDCA

Članak 11.

(Zahtjevi za izdavanje odobrenja)

- (1) Zahtjevi za izdavanje odobrenja operatoru zrakoplova za izvođenje redovnih ili neredovnih međunarodnih i domaćih letova u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine, podnose se u BHDCA, Odjeljenju za odobravanje letova, faksom na broj +387 51 921 520, elektronskom poštom na e-mail flightrequest@bhdca.gov.ba ili na AFTN adresu LQBHYEYX.
- (2) BHDCA izdaje pisano odobrenje, ili uskraćuje isto uz obrazloženje, i dostavlja ga podnosiocu zahtjeva u vremenskim rokovima definiranim ovim pravilnikom.

Članak 12.

(Dokumentacija)

- (1) Operatori zrakoplova koji lete u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine u komercijalne svrhe, prilikom podnošenja zahtjeva za redovne ili neredovne letove prvi put, uz zahtjev za odobrenje leta moraju dostaviti i sljedeće dokumente:
  - a) certifikat zračnog operatora (Air Operator Certificate - AOC);
  - b) radnu dozvolu zrakoplovnog operatora (Operation Licence);
  - c) certifikat o registraciji zrakoplova;

- d) certifikat o plovidbenosti zrakoplova (Airworthiness Certificate), uključujući i certifikat o produženju plovidbenosti (Airworthiness Review Certificate);
- e) certifikat o osiguranju koji uključuje i osiguranje za štetu nanešenu trećim licima (Insurance Certificate);
- f) certifikat o buci zrakoplova (Noise Certificate);
- g) dozvolu za radio-postaju (Radio Station Licence);
- h) čarter letovi: ugovor operatora i naručitelja usluge;
- i) ugovor o iznajmljivanju zrakoplova (Wet Lease, Dry Lease) ukoliko je zrakoplov iznajmljen;
- j) dodatnu dokumentaciju na zahtjev BHDCA.

Članak 13.

(Rok važnosti izdatog odobrenja)

- (1) Odobrenja za pojedinačne letove izdate od strane BHDCA važe 72 sata. Na zahtjev operatora zrakoplova odobrenje može biti izdato i na duži period (radovi iz zraka).
- (2) Rok važnosti odobrenja računa se od vremena predviđenog ulaska u zračni prostor Bosne i Hercegovine, odnosno od predviđenog vremena polijetanja sa aerodroma u Bosni i Hercegovini.
- (3) Ukoliko let nije ostvaren u roku navedenom u stavku (1), operator je dužan podnijeti novi zahtjev.

DIO ČETVRTI - REDOVNI LETOVI

Članak 14.

(Zahtjev za redovne letove)

- (1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje redovnog linijskog zračnog prometa za ljetni i zimski red letenja, operator (domaći i strani) podnosi u BHDCA najkasnije 30 dana prije planiranog početka letenja.
- (2) Zahtjev za izdavanje odobrenja podnosi se na za to propisanom obrascu koji se može naći na internet stranici BHDCA.
- (3) Pored dokumenata navedenih u članku 12. Pravilnika, operator u zahtjevu za odobrenje mora navesti sljedeće podatke:
  - a) naziv operatora, adresu, broj telefona i broj faksa;
  - b) broj leta/pozivni znak;
  - c) tip i registraciju zrakoplova;
  - d) maksimalnu težinu zrakoplova pri polijetanju (MTOW)/kapacitet zrakoplova;
  - e) sedmični raspored letenja;
  - f) aerodrome polijetanja i slijetanja;
  - g) ukoliko se radi o letovima sa zajedničkim brojem leta (Code Share), navesti brojeve leta i marketinškog i operativnog operatora.
- (4) Zahtjev za izdavanje navedenih odobrenja podnosi se posebno za ljetni, odnosno zimski red letenja.
- (5) BHDCA prosljeđuje odobrenje za let, ili uskraćuje isto uz obrazloženje, svim operatorima najkasnije 20 dana prije početka letenja.
- (6) Zahtjev za promjene od strane operatora podnosi se u BHDCA tri radna dana prije početka letenja za sve operatore.
- (7) Redovni letovi koji se odnose na slobode navedene u članku 16. stavak (1) ovog pravilnika, odobravat će se sukladno članku 16. ovoga pravilnika.

DIO PETI - NEREDOVNI (ČARTER) LETOVI

Članak 15.

(Zahtjev za neredovne letove)

- (1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje neredovnih (čarter) letova, uključujući i dokumentaciju iz članka 12. Pravilnika, sadržavat će sljedeće podatke:
  - a) naziv operatora, adresu, broj telefona i broj faksa;
  - b) broj leta/pozivni znak;

- c) tip i registraciju zrakoplova;
  - d) maksimalnu težinu zrakoplova pri polijetanju (MTOW)/kapacitet zrakoplova;
  - e) svrhu leta;
  - f) raspored letenja po datumima;
  - g) aerodrome polijetanja i slijetanja;
  - h) ugovor operatora i naručitelja usluge (Charter Agreement).
- (2) Zahtjev za izdavanje odobrenja podnosi se na za to propisanom obrascu koji se može naći na internet stranici BHDCA.
- (3) Zahtjev za izdavanje odobrenja operator podnosi u BHDCA:
- a) za jedan let - jedan radni dan prije planiranog početka leta;
  - b) seriju do četiri leta u toku mjeseca - najkasnije pet radnih dana prije početka leta;
  - c) seriju od pet i više letova mjesečno - najkasnije deset radnih dana prije početka leta.
- (4) BHDCA je dužna odobrenje za let, ili uskraćivanje istog uz obrazloženje, dostaviti operatoru zrakoplova najkasnije:
- a) za jedan let - pet sati prije početka leta;
  - b) do četiri leta - najkasnije tri radna dana prije početka leta;
  - c) pet i više letova mjesečno - najkasnije četiri dana prije početka leta.
- (5) Neredovni letovi koji se odnose na letove pod uvjetima pete slobode, odobravat će se sukladno članku 16. ovoga pravilnika.

Članak 16.

(Letovi pod uvjetima pete slobode)

- (1) Stranom operatoru koji obavlja redovne i neredovne letove (za 4 i više letova tijekom mjeseca, računajući sve pojedinačne letove), koji se odnose na petu, sedmu, osmu i devetu slobodu, BHDCA će odobriti let/ove, na osnovu reciprociteta, ako je BiH država potpisnica bilateralnog sporazuma zaključenog sa državom stranog operatora, odnosno sukladno ECAA Sporazumu, kada se radi o operatorima država članica ECAA Sporazuma.
- (2) Zahtjev za odobrenje letova sa međunarodnih aerodroma u Bosni i Hercegovini, koji se odnose na slobode navedene u stavku (1) ovog članka, upućuje se u BHDCA najkasnije 7 dana prije planiranog početka leta.
- (3) Za neredovne letove (manje od četiri leta mjesečno), koji se odnose na slobode navedene u stavku (1) ovog članka, strani operator je dužan pribaviti pismo suglasnosti (non-objection letter) od licenciranih domaćih operatora, bilo da se radi o prijevozu putnika ili tereta, osim u slučajevima kada se radi o stranom operatoru države potpisnice ECAA Sporazuma, a sukladno ECAA Sporazumu:
- a) BHDCA je dužna, na zahtjev operatora, dostaviti listu licenciranih domaćih operatora u roku od jednog radnog dana (24 sata).
  - b) Ako domaći operatori, poslije prijema zahtjeva za suglasnost od strane stranog operatora, ne odgovore u roku od jednog radnog dana (24 sata), smatra se da taj operator nema prigovora da let izvede strani operator.
  - c) Ukoliko podnositelj zahtjeva za izvršenje leta iz stavka (3) ovog članka, koji se odnose na slobode navedene u stavku (1) ovog članka, zaključi komercijalni ugovor sa nekim operatorom iz Bosne i Hercegovine, kome je uputio zahtjev za suglasnost/prigovor za let, dužan je kopiju ugovora i dokumenata, navedenih u članku 12. Pravilnika, dostaviti u BHDCA najkasnije tri radna dana prije početka leta.
- (7) BHDCA prosljeđuje odobrenje za let, ili uskraćuje isto uz obrazloženje, najkasnije 3 dana prije početka letenja.
- (8) BHDCA će, prilikom razmatranja zahtjeva za let iz stavka (3) ovog članka, koji se odnose na slobode navedene u stavku (1) ovoga članka, izdati odobrenja sljedećim redoslijedom:
- a) domaćem operatoru, koji je dao prigovor i izrazio želju da sam, koristeći sopstvene kapacitete, preuzme obavezu izvršenja zahtijevanog leta. U tom slučaju, BHDCA domaćem operatoru daje točne podatke o iznajmljivaču i određuje rok do kada operator mora dostaviti potpisan ugovor sa iznajmljivačem. Operator je dužan dostaviti traženi ugovor najkasnije tri radna dana prije početka leta;
  - b) domaćem operatoru, koji je izrazio želju da predmetni let izvrši pod svojim kodom, iznajmljujući zrakoplov sa posadom (Wet Lease), a iz opravdanih razloga ne može koristiti zrakoplove iz svoje flote. Operator je dužan dostaviti traženi ugovor najkasnije tri radna dana prije početka leta;
  - c) stranom operatoru, koji u kooperaciji sa domaćim operatorom zaključi neki od ugovora koji uključuje angažiranje domaćeg operatora (Code Share, Subcharter);
  - d) kada nijedan od navedenih modaliteta nije moguće ostvariti, BHDCA će, u cilju zaštite prava putnika ili robe da budu prevezeni, izdati odobrenje stranom operatoru koji je podnio zahtjev za odobrenje leta.
- (9) BHDCA je nadležna za izdavanje dezinacije stranim operatorima za letove koji se odnose na slobode navedene u stavku (1) ovog članka ako je BiH država potpisnica bilateralnog sporazuma zaključenog sa državom stranog operatora, odnosno sukladno ECAA Sporazumu kada se radi o operatorima država članica ECAA Sporazuma.

DIO ŠESTI - TRANSPORT OPASNIH MATERIJIA

Članak 17.

(Transport opasnih materija)

- (1) Transport opasnih materija u zračnom prometu Bosne i Hercegovine vrši se sukladno standardima i preporučenoj praksi utvrđenim u ICAO Aneksu 18 - Siguran transport opasnih materija zrakom i ICAO Dokumentu 9284 - Tehnički naputak za siguran transport opasnih materija zrakom.
- (2) Operator, koji obavlja neredovne letove u prijevozu opasnih materija sa međunarodnih aerodroma u Bosni i Hercegovini, pored zahtjeva za let i dokumenata iz članka 12. ovog pravilnika, mora dostaviti i sljedeće dokumente:
- a) izvozna deklaraciju (Shipper Declaration);
  - b) certifikat o krajnjem korisniku (End User Certificate);
  - c) instrukcije za pakiranje (Packing Instructions);
  - d) odobrenje za slijetanje zrakoplovnih vlasti krajnje destinacije i međuslijetanja ukoliko ona postoje.
- (3) Izvoznik, odnosno uvoznik opasnih tereta, dužan je osigurati svu potrebnu dokumentaciju i dozvole od nadležnih organa Bosne i Hercegovine.
- (4) Rukovanje opasnim teretima na aerodromima vrši ovlašteno i certificirano aerodromsko osoblje.
- (5) Zahtjev za odobrenje letova koji prevoze opasne materije u i iz BiH upućuje se u BHDCA na propisanom obrascu, koji se može naći na internet stranici BHDCA, najkasnije deset dana prije planiranog leta.
- (6) BHDCA prosljeđuje odobrenje za let, ili uskraćuje isto uz obrazloženje, najkasnije 2 dana prije početka leta.
- (7) Prelet zrakoplova koji prevoze opasne materije preko teritorije BiH moguće je jedino uz odobrenje BHDCA.

- (8) Zahtjev za prelet preko teritorije BiH zrakoplova koji prevoze opasne materije podnosi se na propisanom obrascu, koji se može naći na internet stranici BHDCA, najkasnije deset dana prije planiranog leta.

Članak 18.

(Izuzeće za transport opasnih materija)

- (1) Transport opasnih materija u zračnom prometu Bosne i Hercegovine, koje su zabranjene za transport zrakom, može se obavljati samo ukoliko BHDCA izda izuzeće za takav let.
- (2) Operator koji obavlja neredovne letove u prijevozu opasnih materija, koje su zabranjene za transport zrakom, pored zahtjeva za izuzeće i dokumenata iz članka 12. ovog pravilnika, mora dostaviti i sljedeće dokumente:
  - a) izvoznu deklaraciju (Shipper Declaration);
  - b) certifikat o krajnjem korisniku (End User Certificate);
  - c) instrukcije za pakiranje (Packing instructions);
  - d) izuzeće zrakoplovnih vlasti krajnje destinacije i međuslijetanja, ukoliko postoje, kada se prijevoz opasnih materija obavlja sa nekog od međunarodnih aerodroma u BiH;
  - e) izuzeće zrakoplovnih vlasti polazne i krajnje destinacije i međuslijetanja, ukoliko ona postoje, kada se radi o preletu teritorije BiH.
- (3) Zahtjev za izdavanje izuzeća za prijevoz opasnih materija, koje nisu dozvoljene za transport zrakom, preko teritorije BiH podnosi se na za to propisanom obrascu, koji se može naći na internet stranici BHDCA, najkasnije 10 dana prije planiranog leta.
- (4) BHDCA prosljeđuje izuzeće za let, ili uskraćuje isto uz obrazloženje, najkasnije 2 dana prije početka leta.
- (5) Podnositelji zahtjeva za izuzeće za prijevoz opasnih materija zrakom dužni su uplatiti visinu naknade za provođenje postupka odobravanja izuzeća od primjene propisa sukladno Odluci o naknadama za financiranje rada BHDCA ("Službeni glasnik BiH", broj 56/15).

DIO SEDMI - VFR LETOVI

Članak 19.

(VFR letovi)

- (1) VFR letovi u FIR Sarajevo mogu se izvoditi sa aerodroma, helidroma i letilišta koje je verificirala BHDCA.
- (2) Odobrenje BHDCA za VFR letove nije potrebno osim u slučajevima iz stavka (4) ovog članka.
- (3) VFR letovi u zračnom prostoru BiH, iznad razine leta 100, mogu se izvršavati bez prethodno pribavljenog odobranja BHDCA ukoliko je zrakoplov opremljen opremom za komunikaciju i navigaciju sukladno članku 50. Naredbe o pravilima letenja zrakoplova ("Službeni glasnik BiH", broj 52/13) i kiseoničkim sustavom.
- (4) VFR letovi iznad razine leta 100, izuzev letova iz stavka (3) ovog članka, razmatraju se od slučaja do slučaja. Zahtjev za odobrenje se podnosi u BHDCA najmanje 10 dana prije planiranog početka leta.
- (5) Vanaerodromska slijetanja i polijetanja izvršavat će se sukladno Pravilniku o provođenju operacija sa terena za vanaerodromsko slijetanje i polijetanje ("Službeni glasnik BiH", broj 16/14).

DIO OSMI - DRUGE AKTIVNOSTI U ZRAKU

Članak 20.

(Radovi iz zraka)

- (1) Zahtjev za izdavanje odobrenja stranom i domaćem operatoru za letove kojim se prikazuju tehničke karakteristike zrakoplova koji se koriste za naučna istraživanja, testiranja ispravnosti navigacijske opreme,

pružanje usluga u poljoprivredi, geodetska i druga snimanja, zaprašivanje i druge slične aktivnosti, podnosi se najkasnije petnaest dana prije početka leta. BHDCA prosljeđuje odobrenje za let, ili uskraćuje isto uz obrazloženje, podnositelju zahtjeva, najkasnije tri radna dana prije početka leta.

- (2) Izuzetno od odredbi iz stavka (1) ovog članka, rok za podnošenje zahtjeva za radove iz zraka, kada je riječ o kvaru i testiranju (kalibraži) navigacijske opreme na aerodromima u Bosni i Hercegovini, ne može biti kraći od 24 sata.
- (3) Za aktivnosti navedene u stavku (1) ovog članka, podnositelj zahtjeva je dužan pribaviti potrebna odobrenja i suglasnosti nadležnih organa vlasti u Bosni i Hercegovini, u ovisnosti od vrste aktivnosti.
- (4) Zahtjev za izdavanje odobrenja iz stavka (1) ovog članka podnosi se na propisanom obrascu koji se može naći na internet stranici BHDCA.
- (5) Podnositelj zahtjeva treba dostaviti sljedeću dokumentaciju i podatke:
  - a) za strane operatore Uvjerenje o priznavanju potvrde o pružanju usluga iz zraka ili Uvjerenje o priznavanju izjave operatora kao potvrde o pružanju usluga iz zraka;
  - b) kopiju ugovora sa naručiteljem radova iz zraka;
  - c) detaljnu svrhu leta;
  - d) aerodrome i vremena polijetanja/slijetanja;
  - e) maršrute, odnosno zone u kojima će se aktivnosti odvijati;
  - f) za strane operatore, točan datum i vrijeme preleta, visinu, maršrutu i ulazno izlazne točke/koridore u zračni prostor Bosne i Hercegovine, aerodrom polijetanja/slijetanja;
  - g) dodatne podatke i dokumentaciju ukoliko se ukaže potreba.
- (6) Organizator aktivnosti dužan je popuniti zahtjev za izdavanje NOTAM-a koji se može naći na internet stranici www.bhansa.gov.ba i poslati ga elektronskom poštom ili faksom, uz priloženo odobrenje BHDCA, NOTAM birou, najkasnije 7 dana prije početka leta.

DIO DEVETI - OSTALE ODREDBE

Članak 23.

(Ograničenje buke zrakoplova)

- (1) Na međunarodne aerodrome u BiH mogu slijetati/polijetati zrakoplovi koji imaju važeće uvjerenje o razini buke. Maksimalna razina buke koju zrakoplov generira mora biti minimalno sukladna ICAO Aneksu 16, Razina buke zrakoplova, dio I, poglavlje 3.
- (2) BHDCA može odobriti izuzeće od propisa za pojedinačne operacije zrakoplova koji ne zadovoljavaju kriterije iz stavka (1) ovog članka.
- (3) Podnositelji zahtjev podnose na za to propisanom obrascu koji se može naći na internet stranici BHDCA.
- (4) Za izuzeće od propisa u pogledu razine buke podnositelji zahtjeva su dužni uplatiti visinu naknade za provođenje postupka odobravanja izuzeća od primjene propisa sukladno Odluci o naknadama za financiranje rada BHDCA ("Službeni glasnik BiH", broj 56/15).

Članak 24.

(Odbijanje zahtjeva za odobravanje letova)

- (1) BHDCA odbija zahtjev za odobravanje letova zrakoplovnom operatoru koji ne izvršava obaveze koje ima prema državi Bosni i Hercegovini, na temelju Zakona o zrakoplovstvu BiH, propisa donesenih na temelju tog zakona i drugih zakona i propisa donesenih na temelju tih

- zakona, kojih se dužan pridržavati kada dolijeće ili slijeće na međunarodne aerodrome u BiH.
- (2) Nakon što zrakoplovni operator izvrši obaveze iz stavka (1) ovog članka, dužan je BHDCА podnijeti dokaz da je izvršio obavezu, kao i novi zahtjev za odobravanje letova o kome BHDCА odlučuje sukladno odredbama Zakona i ovog pravilnika.
- (3) BHDCА врши razmjenu svih relevantnih informacija sa nadležnim institucijama BiH za provođenje zakona u vezi sa civilnim zrakoplovstvom na redovnoj osnovi a najmanje dva puta godišnje, prije odobravanja reda letenja za ljetnu, odnosno zimsku sezonu.

Članak 25.

(Stupanje na snagu)

- (1) Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da важи Pravilnik o odobravanju letova objavljen u "Službenom glasniku BiH", broj 04/16 od 22.01.2016. godine.
- (2) Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-662-1/18

23. srpnja 2018. godine

Banja Luka

V. d. generalnog ravnatelja

Željko Travar, v. r.

На основу члана 16. и 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број: 32/02, 102/09 и 72/17) и члана 14. став (1) Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 39/09 и 25/18), генерални директор Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК О ОДОБРАВАЊУ ЛЕТОВА

ДИО ПРВИ - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет)

Овим правилником утврђују се услови и начин издавања одобрења за летење домаћим и страним цивилним ваздухопловима у ваздушном простору Босне и Херцеговине.

Члан 2.

(Примјена)

Одредбе овог правилника примјењују се на домаће и стране цивилне ваздухоплове који полијећу и слијећу на међународне аеродроме у Босни и Херцеговини и на ваздухоплове који прелијећу Босну и Херцеговину.

Члан 3.

(Појмови)

Појмови који се употребљавају у овом правилнику имају следеће значење:

- а) **аеродромски слот**: временски оквир резервисан за лет у доласку/одласку са неког аеродрома;
- б) **државни ваздухоплови**: ваздухоплови уписани у регистар неке земље који се, у складу са међународним уговорима, употребљавају у војне, царинске и полицијске сврхе и ваздухоплови који се употребљавају искључиво за превоз лица која уживају посебан статус;
- ц) **генерална авијација** - GA (*general aviation*): ваздухоплови који се не користе за комерцијални транспорт или за радове из ваздуха;
- д) **манифестација**: активност оператора у циљу промоције ваздухопловне дјелатности, ваздухоплова, односно ваздухопловног производа;

- е) **одобрење за летење**: одобрење надлежне ваздухопловне власти оператору ваздухоплова да извршава летове у ваздушном простору Босне и Херцеговине, укључујући и полијетања/слијетања на аеродроме у БиХ;
- ф) **оператор ваздухоплова**: физичко или правно лице које је власник или корисник ваздухоплова;
- г) **опасна материја**: ствари или супстанце које могу представљати ризик по здравље, безбједност имовине или животне средине и наведене су у техничким упутствима као опасне материје или су класификоване у складу са тим упутствима;
- х) **радови из ваздуха**: операција у којој се ваздухоплов користи за специјалне услуге у пољопривреди, грађевинарству, за потребе снимања/фотографисања, у циљу осматрања и праћења, трагања и спасавања, маркетинга, итд.

ДИО ДРУГИ - ОДОБРАВАЊЕ ЛЕТОВА И АЕРОДРОМСКИХ СЛОТОВА

Члан 4.

(Летење државних и цивилних ваздухоплова)

Летење државних ваздухоплова у ваздушном простору Босне и Херцеговине одобрава Министарство иностраних послова, а летење цивилних ваздухоплова одобрава Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине (у даљем тексту: BHDCА).

Члан 5.

(Полијетање и слијетање ваздухоплова у међународном саобраћају)

- (1) Ваздухоплови који улазе, односно напуштају ваздушни простор Босне и Херцеговине, своје прво слијетање, односно посљедње полијетање, морају извести на неком од међународних аеродрома на којима је организована служба за прелазак државне границе.
- (2) Изузетно од одредби из става (1) овог члана прво слијетање, односно полијетање за ваздухоплове који учествују у међународном ваздушном саобраћају, може се извршити и на другим аеродромима или летиштима уколико оператор аеродрома осигура службе неопходне за прелазак државне границе.

Члан 6.

(Обавезно осигурање ваздухоплова)

Сваки оператор ваздухоплова, да би летио у ваздушном простору БиХ, обавезан је посједовати осигурање од одговорности за штету начињену путницима, пртљагу, терету и трећим лицима у складу са Законом о облигационим односима у цивилном ваздухопловству ("Службени гласник БиХ", број 51/15) којим је транспонована Уредба Европске уније бр. 785/2004.

Члан 7.

(Летови за које нису потребна одобрења BHDCА)

- (1) Летови за које нису потребна одобрења BHDCА:
  - а) летови страних државних ваздухоплова (дипломатски летови) - захтјеви за издавање одобрења подносе се Министарству иностраних послова Босне и Херцеговине, дипломатским путем;
  - б) летови државних ваздухоплова Босне и Херцеговине;
  - ц) ваздухоплови EUFOR-а и NATO-а, као и ваздухоплови који не припадају NATO-у а служе за подршку операцијама Европске уније, имају право на слободан пролаз без ограничења и на несметану слободу летења ваздушним простором